

Тема уроку: *Способи зображення географічних об'єктів та явищ на картах.
Класифікація карт.*

Мета: формувати в учнів уявлення про види зображень географічних об'єктів і явищ на картах; систематизувати знання учнів про особливості карт, розширити знання учнів про способи зображення географічної інформації на тематичних картах України; розвивати вміння відрізняти різноманітні картографічні знаки на картах.

Тип уроку: комбінований

Обладнання: підручники, атласи, фізична карта півкуль, фізична карта України, відеоматеріал

Ключові поняття: Умовні знаки, легенда, картографічна генералізація, ареал, картограма, картодіаграма

Хід уроку:

I. Організація навчальної діяльності

II. Актуалізація опорних знань

Так або Ні

1. При переносі земної поверхні на картографічну проекцію виникають спотворення
2. Математичними елементами карти є координатна сітка, масштаб, картографічна проекція
3. Відбір та узагальнення найбільш важливої географічної інформації на карті називають картографічною проекцією
4. Конічні проекції використовуються для створення карт материків та країн , що розташовані в низьких широтах
5. Циліндричні проекції мають найменші спотворення на екваторі та середніх широтах
6. За допомогою конічних проекцій створюють карти світу
7. На географічних картах спотворюються тільки форма та площа
8. Умовні проекції створюють без застосування геометричних фігур, тільки математичну формулу
9. До великомасштабних карт відносять топографічні карти
10. До дрібномасштабної карти можна віднести фізичну карту Південної Америки
11. На загальногеографічних картах відображають один чи декілька визначених елементів, що залежать від теми карти
12. Азимутальні картографічні проекції використовують для створення карт материків середніх широт

III. Мотивація навчальної діяльності

В епоху технічного прогресу важко переоцінити вміння працювати з географічною картою. Без нього не обійтися геологам і морякам, будівельникам і пілотам і, звісно, учням, які відкривають для себе світ та проводять власні дослідження. Робота з картою сприяє не тільки глибокому осмисленню географічних процесів та явищ, але й розвитку в людини просторового уявлення, пам'яті, уміння аналізувати, узагальнювати тощо.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Карти. Легенда карти (згадаємо)

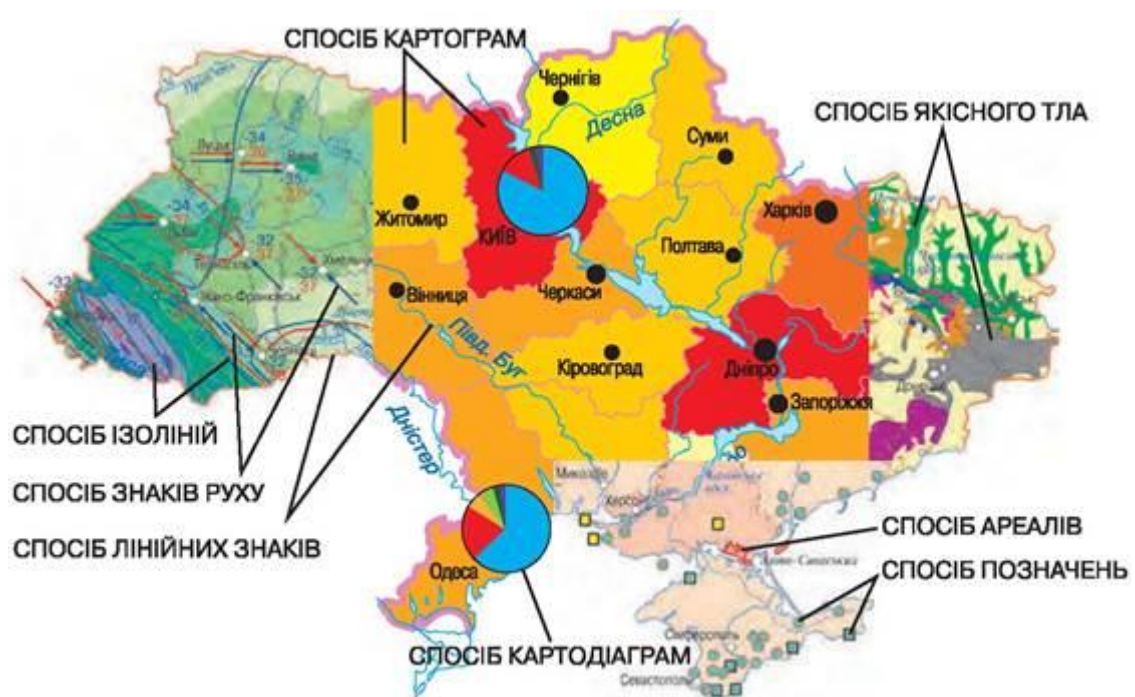
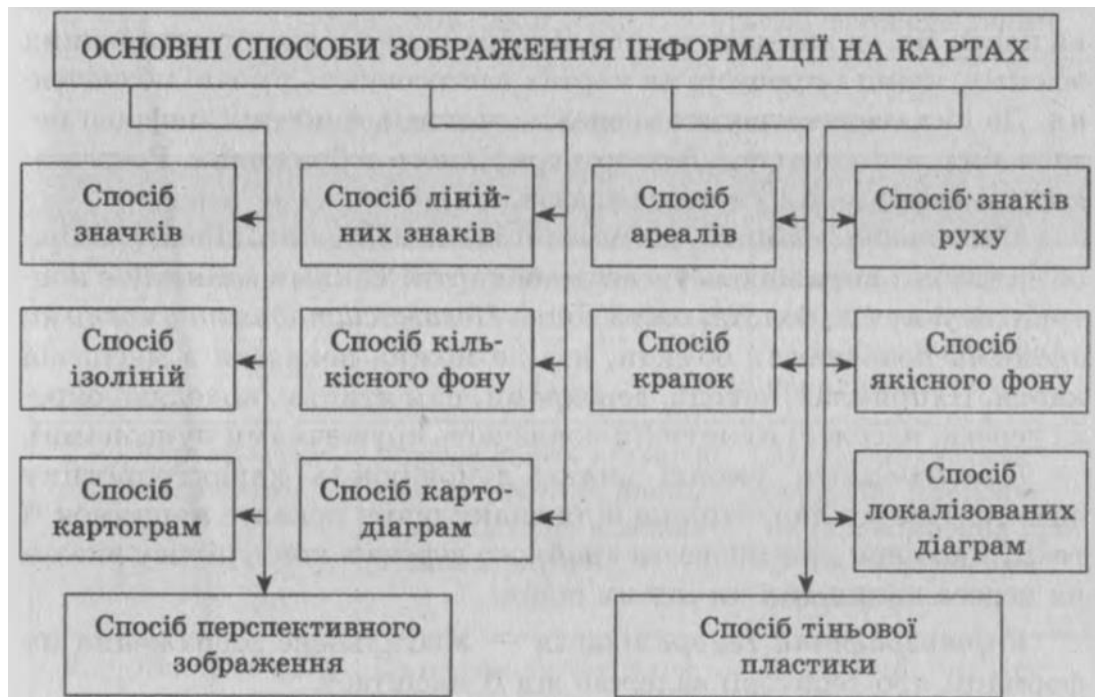
Що означає класифікувати карти?

Класифікувати карти – розподілити їх на види за певною ознакою.

За якими ознаками представлена класифікація?

2. Способи зображення географічних об'єктів та явищ на картах

Знайдіть на фізичній карті України приклади різних умовних позначень.

Крім способів картографічного зображення, інформація подається також за допомогою різноманітних підписів.

- топоніми — власні географічні назви об'єктів місцевості: населених пунктів, гір, річок тощо;
- терміни — загальногеографічні, геологічні, соціально- економічні, політичні інші поняття, що належать до об'єктів карти;
- пояснювальні підписи — якісні та кількісні характеристики об'єктів карти, підписи ліній картографічної сітки, хронологічні підписи. Наприклад, це підписи домінувальної породи дерев в лісі («дуб», «сосна»), якості води у водоймах («прісна», «солоня»), характеристики промислових та соціальних об'єктів тощо.

Умовні знаки — де своєрідна азбука карти. Без знання умовних знаків неможливо зрозуміти зображення на карті. Карта завжди потребує розшифрування вміщених на ній позначень. Пояснення умовних знаків виносять на поля і називають легендою карти. Легенда полегшує читання карти. Є різні способи зображення об'єктів на карті. Як ви вже знаєте, для відображення різних географічних об'єктів, явищ і процесів на картах застосовують умовні позначення. До них належать умовні знаки, підписи, буквені і цифрові позначення, а також способи картографічного зображення. Розрізняють декілька видів умовних знаків.

Масштабні (або контурні) умовні знаки передають дійсні розміри об'єктів, які виражають у масштабі карти. Такими знаками є контури лісу, луків, болота, озера тощо.

Позамасштабними умовними знаками позначають об'єкти, які не можна показати в масштабі карти. Наприклад, заводи, аеродроми, пам'ятники, колодязі, окремі дерева, населені пункти (їх показують кружечками-пунсонами).

Пояснювальні умовні знаки доповнюють характеристику об'єкта. Наприклад, стрілка біля знаку річки показує напрямок її течії, малюнок листяного чи хвойного дерева в контурі лісу вказує на переважання тих чи інших порід.

Картографічна генералізація — Узагальнене зображення інформації про територію залежно від її масштабу.

Навіть на картах найбільшого масштабу неможливо (та й недоцільно) показувати об'єкти з усіма подробицями і деталями. Для їх відбору і узагальнення здійснюють картографічну генералізацію.

Методичний прийом «Міні-практикум». Підручник стор 17.

Складання схематичної таблиці.

Умовні знаки

	Умовні знаки	Предмет зображення	Приклад
--	--------------	--------------------	---------

Способи зображення географічних об'єктів та явищ на картах

	Умовні знаки	Предмет зображення	Приклад
--	--------------	--------------------	---------

V. Узагальнююче повторення

Опишіть одну з карт атласу за планом:

- 1) назва карти;
- 2) тип карти за:
  - а) змістом;
  - б) призначенням;
  - в) масштабом;
  - г) охопленням території;
- 3) охарактеризуйте легенду карти та використані умовні позначення;
- 4) спосіб картографічного зображення;
- 5) вид картографічної проекції.

VI. Домашнє завдання

Опрацювати параграф 4, стор 15;

перегляньте відео <https://www.youtube.com/watch?v=zvSc3MNxaik>